

טרימא מהו. פירוש דבר כתוש, מלשון ומכה טריה²¹⁵, ואידי דשמע לעיל שהמשקה הזב זיעה בעלמא היא שאל על הפסולת.

הוה²¹⁶ יתיב רבינא וכו'. וקס"ד שהוא פסולת דבר כתוש. א"ל קורטמי קאמרת. פירש פסולת הנשאר מתמרים שעושין מהם שכר²¹⁷, או דשומשמי או דפורצני קאמרת. א"ל רבא השילתא קאמרת. פי' תמרים שמפצעים אותם ומתוך הכתישה נדבקין זה עם זה כעין עגולי דבילה.

תמרים של תרומה מותר לעשות מהם טרימא. מפני שאינו מפסיד אותם, אבל לעשות מהם שכר אסור, כיון שמפסיד גופן לגמרי, ואפילו כהן אינו רשאי להפסיד שום תרומה. אבל כשעושה מהן טרימא [אכתי במלתייהו קיימי. והלכתא תמרי דעבדי טרימא] מברכין עליה בורא פרי העץ, מאי טעמא במילתייהו קיימי כמעיקרא. ושמעינן מינה דטעמא משום דבמילתייהו קיימי הא נתרסקו לגמרי עד שעברה צורתן לא²¹⁸, ואין מברכין עליהם אלא שהכל²¹⁹. וזו בנין אב למשקין היוצאין מן הפירות חוץ מזיתים וענבים, שאין דינן כמותן, ואין מברכין עליהם אלא שהכל²²⁰.

שתייתא. פירוש קמח קלי מבושל²²¹. הא בעכה הא ברכה. רכה דלרפואה עבדי לה ואין דרך

ואיכא דאמרי²⁰⁷ לחם העשוי לכותה. פי' לחם העשוי ליתן במוריסי, ואמרינן בסמוך לחם האפוי לכותה פטור מן החלה, שאעפ"י שיש בו גלגול ועיסה מתחייבת משעת גלגול, כיון שהוא נעשה על דעת שלא לאכול ממנו, פטור מן החלה, ודרכן היה לשנות צורת אותו לחם שעושין לכותה, ומשום הכי אמרינן דאם עשאה כעבין חייבת, כלומר דאם עשאה כצורת עוגות דמוכח דעל דעת אכילה נמי עשאה מתחלה חייבת²⁰⁸.

[לח, א] עשאה כלימודין. פירוש פתין ארוכין פטורה דחזותן מוכיח עליהם שהם מיוחדים לכותה. וי"מ²⁰⁹ עשאה כמתלמד שאינו קפיד בלישתה ובקיטופה.

אמר מר בר רב אשי האי דובשא דתמרי מברכין עלויה שהכל נ"ב וכו'. פירוש מיחל מתוק הנוטף מן התמרים קרי ליה דובשא²¹⁰.

כמאן כי האי תנא דתניא²¹¹ דבש תמרים ויין תפוחים וחומין סתוניות²¹². פירוש ענבים שאין מתבשלים לעולם ועושין מהם חומץ²¹³, ר' אליעזר מחייב קרן וחומש, פירוש לשותה ממנו בשוגג דמשקה שלהן חשוב כמותן. ור' יהושע פוטר, פירש"י²¹⁴ לפי שלא נתן למשקה אלא זיתים וענבים בלבד, הא שאר מי פירות זיעה בעלמא הוא ואין שם תרומה חלה עליו, והיינו כמר בר רב אשי.

ליה דבש בהדי ז' המינים מברכין בפה"ע. 211 צ"ל: דתנן. 212 כ"ה בגי' המשניות וברוב הראשונים. 213 עי' רש"י. 214 ד"ה ור' יהושע. 215 ישע"י א, ו. 216 כג"י כ"מ ועוד. 217 פי' חדש, וברש"י וערוך פי' שהוא כרכום כתוש. 218 רבנו מפרש כרש"י שטרימא דבר הכתוש קצת ואינו מרוסק. וכ"ה ברי"ד ורא"ה וטור סי' רב. ולמד רבנו וכ"ה ברא"ה שאם רסקו לגמרי ואינו ניכר מראיתו מברך שהכל, וכן דייק בתה"ד סי' כט הובא בב"י, אבל הרמב"ם פ"ח ה"ד כתב שעשאן כעין עיסה, וכ"ה בערוך ע' טרימא, או"ז סי' קסא, הרוקה וס' הגר. ועי' רמ"א רב סעי' ז שפסק כמותם ובבאה"ל נקט כוותי' ודחה דברי רבנו והרא"ה דהו יחידי. ועי' בהל' ברכות להריטב"א פ"א הכ"ד. 219 וכן ברא"ה, אבל בב"ח נסתפק שאפשר שיברכו עליו בפה"א. 220 אפשר שלמד כן מדבש תמרים שהוא בגדר זיעה בעלמא, ומהא דמוכח דאם נתרסקו דאין מברך עליהם ברכה הקודמת. ועי' רא"ה. 221 כ"ה ברא"ה.

ואיכא. 207 בכ"נ: עשאה כלימודין. 208 וכ"ה ברא"ה וכע"ז ברשב"א וכ"ה בהלכות ברכות פ"א הל"ב, ולא הוזכר שאפיתם בחמה, ומזה נראה דפירשו דאפיתן בתנור. ומ"מ כיון שבשעת גלגול עשאן לשם כותח ולא לאכילה הוי כעיסת הכלבים שאעפ"י שיש גלגול אינה מתחייבת בחלה. מיהו שיטת ר"ת אפילו אפאה בחמה כל שהיה לה גלגול טוב מתחייבת בחלה. ועי' בסמוך. 209 כ"ה ברש"י ד"ה כלמודין. מיהו שיטת רש"י פי' דאין אופין אותן בתנור אלא בחמה. ועי' רי"ד דתמה הרבה דכל שלא נאפה באור לא מתחייב בחלה. מיהו בר"ש חלה פ"א מ"ה פי' דחייב משום מראית עין. ושיטת ר"ת דכל דהוה בגלגול טוב אפילו אפאה בחמה חייבת. 210 אפשר דנתכוון לומר דנקט לרבנותא דאפילו האי דנשאר הפרי קיים לא אמרינן דלהוי כמקצתו של פרי וליברוך בפה"ע וכ"ש משקה היוצא מן הפרי והפרי נפסד. ואפשר דבא להוציא מדעת הבה"ג הובא בתוס' וראשונים דמיירי בנתן בה מים [עי' רא"ש]. אבל בעיניה כיון דהתורה קראה